

Lammas- ja vuohieläinten tunnistamisen- ja rekisteröinnin ohje

Sisällysluettelo

1 Yleistä	3
1.1 Määritelmiä	3
2 Toimijoiden rekisteröiminen	5
2.1 Toimijan rekisteröitymisvelvoitteet ja muutoksista ilmoittaminen	5
3 Lampaiden ja vuohien tunnistimet ja merkitseminen	5
3.1 Tunnistimet	6
3.1.1 Lampaiden ja vuohien merkitseminen	6
3.1.2 Tilapäismerkki	7
3.2 Tunnistimien tilaaminen	7
3.2.1 Korvamerkit	7
3.2.2 Mikrosirut (injektoitavat transponderit)	7
3.2.3 Pötsibolukset	8
3.3 Hyväksytyt tunnistimet	8
3.4 Korvamerkkien kiinnittäminen	8
3.4.1 Pudonnut korvamerkki	8
3.4.2 Vahingoittunut tai virheellisesti kiinnitetty korvamerkki	9
3.4.3 Repeytyneet korvat	9
3.5 Ulkomaiset tunnistimet	10
3.6 Tunnistimien mitätöinti ja niiden hävittäminen	10
4 Lammas- ja vuohieläinten tapahtumailmoitukset	10
4.1 Ilmoituskanavat	10
4.2 Ilmoitukset	11
4.2.1 Poikimisilmoitus	12
4.2.2 Poistoilmoitus	13
4.2.3 Siirtoilmoitus	15
4.2.4 Ostoilmoitus	15
4.2.5 Löytymisilmoitus	16
4.2.6 Tuonti-ilmoitus	16
4.2.7 Käyttötiedot-ilmoitus	16
4.2.8 Muiden toimijoiden ilmoitukset	16
4.2.9 Tilapäismerkin käyttöönottoilmoitus	16
5 Pitopaikan kirjanpito	18
5.1. Vapaiden EU-tunnusten luettelo	18
6 Merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonta	19

1 Yleistä

Tässä ohjeessa kerrotaan niistä tunnistamisen ja rekisteröinnin vaatimuksista, mitä lainsäädäntö asettaa lammas- ja vuohieläintenpitäjille, sekä käytännön ohjeita ko. vaatimusten noudattamiseen.

Lampaiden ja vuohien tunnistaminen ja rekisteröinti perustuu eläinterveys sääntöön (EU) 2016/429. Uusi kansallinen laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (1069/2021), on astunut voimaan 1.1.2022. EU- ja kansallinen lainsäädäntö säätelee jokaiselle lampaita ja vuohia pitävälle toimijalle velvollisuuden merkitä eläimensä ja rekisteröidä niiden pitopaikka ja hallinnassaan olevien lampaiden ja vuohien tiedot lammas- ja vuohirekisteriin.

Lampaiden- ja vuohien rekisteröimisestä ja rekisteriin tehtävien ilmoitusten sisällöstä ja määräajasta on säädetty asetuksella (67/2022).

Laki ruokahallinnon tietovarannosta (560/2021) säätelee Lammas- ja vuohirekisterin käyttöä ja tietojen luovutusta.

Lisätietoja ja ajankohtaisia eläintenpitäjiä koskevia tiedotteita on [Ruokaviraston internetsivuilla](https://www.ruokavirasto.fi) osoitteessa www.ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Eläinten merkintä ja rekisteröinti > Lampaat ja vuohet.

1.1 Määritelmiä

Tässä ohjeessa tarkoitetaan

- *lammaseläimellä* eläintä, joka kuuluu johonkin Ovis sukuun kuuluvista sorkka- ja kaviueläinten lajeista, sekä näiden lajien risteytyksenä syntynyttä jälkeläistä; (ml. mufloni)
- *vuohieläimellä* eläintä, joka kuuluu johonkin Capra sukuun kuuluvista sorkka- ja kaviueläinten lajeista, sekä näiden lajien risteytyksenä syntynyttä jälkeläistä; (ml. kääpiövuohi)
- *toimijalla* mitä tahansa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on vastuullaan lammas- ja vuohieläimiä pysyvästi tai rajoitetun ajan.
- *eläimiä pitävä toimija* eläimistä vastuussa olevaa toimijaa, joka ei ole eläinvälittäjä tai elintarvikealan toimija. Hän on joko eläinten omistaja tai haltija.
- *pitopaikasta riippumaton kokoamista toteuttava toimija* sellaista toimijaa, joka kokoaa lampaita ja vuohia useammasta kuin yhdestä pitopaikasta ja pitää niitä hallussaan ennen kuin luovuttaa ne edelleen eloon tai teurastettavaksi. Eläinvälittäjät kuuluvat tämän määritelmän piiriin.

- *pitopaikalla* mitä tahansa tilaa, rakennetta, ympäristöä tai paikkaa, jossa pidetään lampaita tai vuohia tai niiden sukusoluja ja alkioita joko tilapäisesti tai vakituisesti
- *tilatunnuksella* maatilarekisteriin merkittyä maatilan tunnistetta
- *asiakasnumerolla* asiakkaalle annettua tunnusta, jota käyttävät ne toimijat, joilla ei ole tilatunnusta (korvaa käytössä olevan *asiakastunnuksen*)
- *eläinvälittäjä*tunnuksella eläinvälittäjärekisteriin rekisteröityneelle eläinvälittäjälle annettua tunnusta
- *tunnistimella* virallisia lampaille ja vuohille hyväksytyjä tunnistimia. Suomessa lampaille ja vuohille hyväksyttäviä tunnistimia ovat tavanomaiset korvamerkkit, elektroniset korvamerkkit, mikrosiru (injektoitava transponderi) sekä pötsibolus. Alehallintoviraston poikkeusluvalla lampaiden ja vuohien korvamerkkit voi korvata myös pötsiboluksella tai mikrosirulla.
- *EU-tunnuksella* lampaan tai vuoheen kiinnitettyjen tunnistimien näyttämä yksilöllinen koodi, joka koostuu maatunnuksesta (kaksi kirjainta) ja lampaan tai vuoheen yksilötunnuksesta (12 numeroa) sekä *tarkistenumero*sta (EU-tunnuksen virallisen osan jälkeen ilmoitettavaa yhtä numeroa, joka lasketaan EU-tunnuksen numero-osasta)
- *korvamerkillä* virallista Ruokaviraston hyväksymää korvamerkkiä tai korvamerkkiparia
- *Korvausmerkillä* lampaan tai vuohieläimen alkuperäisellä EU-tunnuksella varustettua korvamerkkiä, jolla korvataan vaurioitunut, virheellisesti kiinnitetty tai irronnut korvamerkki
- *elektronisella tunnistimella elektronista* korvamerkkiä, joka sisältää mikrosirun, mutta on myös visuaalisesti luettavissa. Mikrosirua (injektoitavaa transponderia) tai pötsibolusta. Elektroninen tunnistin on vapaaehtoinen lampaille ja vuohille mutta pakollinen jos eläimen siirtää toiseen jäsenvaltioon
- *tilapäismerkillä* väriltään punaista korvamerkkiä, jossa on valmiiksi painettuna merkin tunnus, joka yhdistetään lammas- ja vuohirekisterissä eläimen EU-tunnukseen
- *Päämerkillä ja apumerkillä* eläimen korvaan kiinnitettävää merkkiä, jossa on eläimen yksilöllinen EU-tunnus ja mahdollisesti eläintenpitäjän valinnan mukainen tilakohtainen korvanumero
- *Vanhalla EU-merkillä* vanhan merkitsemisjärjestelmän mukaista korvamerkkiä

2 Toimijoiden rekisteröiminen

2.1 Toimijan rekisteröitymisvelvoitteet ja muutoksista ilmoittaminen

Jokaisen, joka pitää yhtä tai useampaa lammas- tai vuohieläintä, on rekisteröitävä lampaiden ja vuohien pitämiseen tarkoitettu pitopaikka sekä ilmoitettava niissä tapahtuva lampaiden ja vuohien pitotoiminta ennen eläintenpidon aloittamista. Mikäli tiedoissa tapahtuu muutoksia, on niistä ilmoitettava 30 vuorokauden sisällä. Muutosilmoitus tehdään samoilla tavoilla kuin rekisteröityminen. Jos eläinten pitotoiminta keskeytyy vähintään kuuden kuukauden ajaksi, on siitä ilmoitettava. Myös toiminnan uudelleen aloittamisesta tai kokonaan lopettamisesta on ilmoitettava.

Rekisteröitymisen voi tehdä verkossa osoitteessa <https://epr.ruokavirasto.fi>, tai lomakkeilla maaseutuelinkeinoviranomaiselle siinä kunnassa, missä eläintenpitäjän maatalon talouskeskus tai asuinpaikka sijaitsee.

[Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin ohje](#) löytyy verkkosivuilta kohdasta Ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti > Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri.

[Rekisteröitymislomakkeen](#) saa kunnasta tai internetistä osoitteesta: ruokavirasto.fi > Tietoa meistä > Asiointi > Oppaat ja lomakkeet > Viljelijät > Eläinten pito > Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti.

Oman kuntasi maaseutuelinkeinoasioita hoitavan viranomaisen [yhteystiedot](#) löytyvät Ruokaviraston verkkosivuilta osoitteesta ruokavirasto.fi > Tietoa meistä > Yhteystiedot > Hae yhteistoiminta-alueesi, Ely-keskuksesi ja Leader-ryhmäsi yhteystiedot ("Valitse asuinkunta" -pudotusvalikko keskipalkissa).

3 Lampaiden ja vuohien tunnistimet ja merkitseminen

Toimija on vastuussa omistamiensa tai hallitsemiensa eläinten asianmukaisesta merkitsemisestä. Jokainen 1.1.2022 jälkeen syntynyt lammas- ja vuohieläin on merkittävä Ruokaviraston hyväksymillä tunnistimilla 90 vuorokauden sisällä sen syntymästä tai ennen sen siirtoa syntymäpitopaikastaan. Ennen 1.1.2022 syntynyt lammas- ja vuohieläin tulee merkitä 6 kuukauden sisällä sen syntymästä tai ennen sen siirtoa syntymäpitopaikastaan

Merkitsemätöntä tai puutteellisesti merkittyä eläintä ei saa siirtää tai luovuttaa pitopaikasta, vastaanottaa pitopaikkaan tai ottaa kuljetettavaksi tai toimittaa teurastettavaksi.

Raatojen keräilijä voi edelleen ottaa vastaan merkitsemättömiä raatoja, jos ne merkitään keräilijän tai hävityslaitoksen oman järjestelmänsä mukaisella tavalla. Jos eläimen korvamerkintä on puutteellinen eikä eläin ole tunnistettavissa tai eläin ei ole lammas- ja vuohirekisterissä, ei tuottaja voi saada valtion tukea raatokeräilyn kustannuksiin. Tällöin tuottaja joutuu maksamaan palvelun koko hinnan.

3.1 Tunnistimet

Lammas ja vuohi on merkittävä kumpaankin korvaan kiinnitettävällä Ruokaviraston hyväksymällä korvamerkillä. Toinen korvamerkki voidaan vapaaehtoisesti korvata elektronisella tunnistimella; elektroninen korvamerkki, mikrosiru tai pötsibolus. EU-alueelta Suomeen tuotu eläin saa säilyttää alkuperäiset tunnistimensa merkintätavasta riippumatta. EU:n ulkopuolelta tuotu eläin on merkittävä uudelleen kts. kohdat 3.4. ja 4.3.6.

Korvamerkissä oleva EU-tunnus muodostetaan tunnistimien tilausjärjestelmässä tunnistintilauksen yhteydessä. Suomalaisessa tunnuksessa on maakoodi FI (tai 246 mikrosiru ja pötsibolus) ja 12 numeroa viranomaisen juoksevasta EU-tunnussarjasta. EU-tunnuksen jälkeen ilmoitetaan väliviivalla erotettuna yksimerkkinen tarkistenumero.

3.1.1 Lampaiden ja vuohien merkitseminen

Tunnistin/tunnistimet on kiinnitettävä viimeistään 90 vuorokauden iässä, mutta aina ennen kuin eläin poistetaan tai siirretään syntymäpitopaikastaan. Mikäli lammas- tai vuohieläin viedään toiseen jäsenvaltioon niin silloin on eläimen toisena tunnistimena käytettävä elektronista tunnistinta.

Lammas- ja vuohieläimelle riittää yksi korvamerkki, jos eläin on tarkoitettu teurastettavaksi alle vuoden ikäisenä eikä sitä poisteta syntymätilan käytössä olevista pitopaikoista ennen teurastusta. Mikäli lammas- tai vuohieläimen hallinta muuttuu esim. myydään tai luovutetaan toiselle toimijalle, on eläin merkittävä tätä ennen myös toisella tunnistimella.

Kaikissa muissa tilanteissa eläin merkitään kahdella tunnistimella. Jos eläin, joka on suunniteltu teurastettavaksi, ehtii täyttää vuoden (12 kk) ennen kuin se teurastetaan, on se merkittävä myös toisella tunnistimella. Tarvittaessa eläimelle tilataan toinen tunnistin.

3.1.2 Tilapäismerkki

Punaista tilapäismerkkiä voidaan käyttää silloin, kun teurastettavaksi lähetettävän lammasta tai vuohieläimen kahdesta tunnistimesta toinen on pudonnut, vaurioitunut tai tullut lukukelvottomaksi ajallisesti niin lähellä teuraskuljetuksen lähtöä, että korvaavan tunnistimen toimittaminen perille pitopaikkaan ei olisi enää mahdollista. Muissa tapauksissa tilapäismerkin käyttäminen ei ole mahdollista. Tilapäismerkin lisäksi eläimessä on aina oltava toinen myös tunnistin.

Tilapäismerkissä on Ruokaviraston logon lisäksi valmiiksi painatettu juokseva numero, joka yhdistetään nautarekisterissä eläimen EU-tunnukseen. Tilapäismerkit ovat eläintenpitäjäkohtaisia eikä niitä saa luovuttaa toisen eläintenpitäjään käyttöön ja niitä saa tilata sekä pitää varalla pieniä määriä. Otettaessa tilapäismerkki käyttöön, eläintenpitäjän on kirjoitettava (ei vesiliukoisella kynällä) siihen selkeästi eläimen EU-tunnus. Sekä maakoodi että numero-osa kirjoitetaan samassa muodossa kuin ne ovat alkuperäisessä korvamerkissä.

Merkin käyttöönotosta on ilmoitettava lammasta- ja vuohirekisteriin seitsemän (7) päivän kuluessa.

3.2 Tunnistimien tilaaminen

Eläimiä pitävän toimijan on huolehdittava siitä, että pitopaikassa on riittävästi tunnistimia karitsoiden ja kilien merkitsemistä varten. Vapaita tunnistimia voi tilata noin vuoden käyttötarvetta vastaavan määrän. Tunnistimet ovat tilaajakohtaisia, eikä niitä voi siirtää toisen eläintenpitäjän käyttöön.

3.2.1 Korvamerkit

Tavanomaiset ja elektroniset korvamerkit tilataan sovelluksella, lomakkeella tai puhelimitse lammasta- ja vuohirekisterin asiakaspalvelusta (kts.kohta 4.1).

Lisäksi on varmistettava merkkitoimittajalta korvamerkkiptien yhteensopivuus.

3.2.2 Mikrosirut (injektoitavat transponderit)

Mikrosirut tilataan joko internetissä lammasta- ja vuohirekisterin merkkitalausjärjestelmällä, lomakkeella, puhelimitse asiakaspalvelusta (kts.kohta 4.1).

Tällä hetkellä mikrosiruja ei ole tilattavissa lampaille ja vuohille. Tiedotamme sivuillamme kun ne ovat tilattavissa [Ruokavirasto.fi > Etusivu > Eläimet > Eläintenpito, tunnistaminen ja rekisteröinti > Eläinten merkintä ja rekisteröinti > Lampaat ja vuohet > Lampaiden ja vuohien tunnistimet.](#)

3.2.3 Pötsibolukset

Pötsiboluksille ei ole haettu Ruokaviraston hyväksyntää eikä niitä ole tällä hetkellä siitä syystä saatavilla.

3.3 Hyväksytyt tunnistimet

Lisätietoa hyväksytyistä tunnistimista ja niiden toimittajista löytyy internetsivulta [Ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Eläinten merkintä ja rekisteröinti > Lampaat ja vuohet > Lampaiden ja vuohien tunnistimet.](#) Sivuja päivitetään sitä mukaa kun uusia tunnistimia on hyväksytty ja niitä on tilattavissa.

Tunnistinkauppa on eläimiä pitävän toimijan ja toimittajan välistä toimintaa. Lammas- ja vuohirekisterin asiakaspalvelu tai Ruokavirasto eivät vastaa toimintaan liittyvistä reklamaatioista. Korvamerkkien laaduntarkkailun takia Ruokavirastoa tai asiakaspalvelua on kuitenkin toivottavaa tiedottaa mahdollisista palautteista koskien korvamerkkien laatua. Palautetta voi myös laittaa suoraan [korvamerkkien palautekyselymme](#) kautta.

3.4 Korvamerkkien kiinnittäminen

3.4.1 Pudonnut korvamerkki

Jo kertaalleen kiinnitettynä ollutta tunnistinta pl. pötsibolusta ei saa kiinnittää uudelleen, vaan pudonneen tunnistimen tilalle on viivytyksettä tilattava korvausmerkki eläimen omalle EU-tunnukselle. Vapaita tunnistimia ei saa missään tilanteessa käyttää korvaavina tunnistimina. Kun korvausmerkki on saapunut tilalle, on se viivytyksettä kiinnitettävä asianomaisen eläimen korvaan. Poikkeuksena tästä eläimelle, jolle ei pystytä kohtuudella kiinnittämään tilalla olevaa puuttuvaa merkkiä, esim. vaikeakulkuiset maastot, on korvausmerkki kiinnitettävä viivytyksettä heti kun se on mahdollista.

Lammas- ja vuohi voidaan merkitä punaisella tilapäismerkillä korvausmerkin sijaan vain ja ainoastaan tapauksessa, jossa toinen korvamerkki on pudonnut juuri ennen teuraaksi menoa, eikä eläimelle enää ehditä saamaan korvausmerkkiä.

3.4.2 Vahingoittunut tai virheellisesti kiinnitetty korvamerkki

Tunnistin on vahingoittunut, jos se on repeytynyt tai muuten muuttunut lukukelvottomaksi. Vahingoittunut korvamerkki on poistettava ja korvattava mikäli eläimen EU-tunnus ei ole enää korvamerkistä luettavissa.

Korvamerkki on virheellisesti kiinnitetty, jos eläin on merkitty sellaisella korvamerkillä, joka on jo aiemmin rekisteröity toiselle eläimelle. Korvamerkki on kiinnitetty virheellisesti myös silloin, jos merkitsemisen yhteydessä korvamerkkiparit hajoavat niin, että EU-tunnus ei ole enää lukukelpoinen, tai eläimille kiinnitetään korviin eri EU-tunnukset sisältävät korvamerkit tai niiden puolikkaat. Virheellisesti kiinnitetty korvamerkki on poistettava ja eläimelle on tilattava korvausmerkki tunnuksella, jolla eläin on rekisteröity.

3.4.3 Repeytyneet korvat

Pudonneiden korvamerkkien tilalle on tilattava korvausmerkit, vaikka niitä ei voisikaan enää kiinnittää ao. eläimen korviin korvien repeytymisen takia.

Eläimen, jonka toinen korva on repeytynyt, saa myydä eloon toiselle eläintenpitäjälle. Myyjän tulee luovuttaa repeytyneen korvan korvamerkki eläimen mukana. Eläin, jonka molemmat korvat ovat repeytyneet, on loppuelämänsä puutteellisesti merkitty, eikä sitä saa myydä teurastamolle eikä myydä tai luovuttaa eloon toiselle eläintenpitäjälle. Eläintenpitäjälle jää käytännössä kaksi vaihtoehtoa - eläimen teurastaminen omaan käyttöön tai eläimen lopetus ja raadon (keräilyalueella) toimittaminen hävityslaitokseen. Keräilyalueet löytyvät Ruokaviraston internetsivuilta [Ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläinten pito > Kuolleet eläimet > Tuotantoeläimet > Märehtijät](#)

Eläin voidaan myös merkitä mikrosirulla, mikäli repeytyneeseen korvaan ei ole mahdollista kiinnittää korvamerkkiä mutta tällöin on eläimelle pitänyt tilata korvamerkki-mikrosiruyhdistelmä jo vapaana tunnistinparina. Mikrosirua ei voi tilata korvaavana tunnistimena.

Jos repeytyneitä korvia käytetään eläimen puutteellisen merkinnän perusteluna, on syytä muistaa, että valvontatilanteessa tarkastaja harkitsee, onko poikkeukselle perusteita. Samoin teurastamossa tarkastuseläinlääkäri tekee aina oman arvionsa eläimen merkinnän asianmukaisuudesta tai puutteellisuudesta.

3.5 Ulkomaiset tunnistimet

Muista EU:n jäsenmaista ja Norjasta (ks. kohta 4.3.6 Tuonti-ilmoitus) tuodut lampaat tai vuohet säilyttävät alkuperäiset tunnistimensa. Tuontieläimillä ei ole välttämättä rekisterissä tarkistenumeroa (T- sarake), koska se ei ole kaikissa jäsenmaissa käytössä.

EU:n ulkopuolisista maista tuodun lampaan ja vuohen alkuperäiset tunnistimet poistetaan ja korvataan eläintenpitäjän vapaalla tunnistimella tulopitopaikassa viimeistään 20. päivänä maahan saapumisesta. Eläintenpitäjän tulee jo ennen tuontia huolehtia, että hänellä on riittävä määrä vapaita merkkejä EU:n ulkopuolisista maista tuotavien eläinten merkitsemistä varten.

3.6 Tunnistimien mitätöinti ja niiden hävittäminen

Eläimiä pitävän toimijan on asianmukaisesti mitätöitävä ja hävitettävä eläintenpidon lopettamisen johdosta tai muuten käyttämättä jääneet, pudonneet, rikkoontuneet, tarpeettomat tai irrotetut tunnistimet. Toimija voi mitätöidä merkit lammas- ja vuohirekisterin asiointisovelluksessa tai ottamalla yhteyttä lammas- ja vuohirekisterin asiakaspalveluun.

Hävittäminen on tehtävä siten, ettei merkkejä ole mahdollista ottaa enää uudelleen käyttöön. Katraan myyminen toiselle eläintenpitäjälle ei oikeuta luovuttamaan vapaita tunnistimia syntyville eläimille tai punaisia tilapäismerkkejä eläinten mukana niiden uudelle omistajalle, koska merkit ovat tila- tai asiakastunnuskohtaisia. Koska muu kuin eläimen syntymätila ei voi vapaita tunnistimia rekisteröidä karitsoille tai kileille niiden emän poikimisilmoituksessa. Punaisten tilapäismerkkien käyttöönottoilmoitus ei onnistu muun kuin sillä tila- tai asiakastunnuksella jolla se on alun perin tilattu.

4 Lammas- ja vuohieläinten tapahtumailmoitukset

4.1 Ilmoituskanavat

Lampaita ja vuohia koskevat ilmoitukset, kuten omistuksessaan tai hallinnassaan olevien eläinten tapahtumat eli poikimiset, poistot, ostot, siirrot, löytymiset ja ulkomailta tuonnit sekä tunnistimien tilaukset tehdään alla olevia ilmoitusväyliä käyttäen:

1. Ruokaviraston lammas- ja vuohisovellus osoitteessa:

<https://elaintietojarjestelma.ruokavirasto.fi/elainas/>

(asiointisovellus eläimiä pitävälle toimijoille, teurastamoille ja eläinvälittäjille)

Lammas- ja vuohirekisterin käyttöoikeuksia voi hakea lomakkeella, joka löytyy Ruokaviraston verkkosivuilta [Ruokavirasto.fi > Tietoa meistä > Asiointi > Oppaat ja lomakkeet > Viljelijät > Eläinten pito > Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti.](#)

- Eläintenpitäjien käyttöoikeuksia hallinnoi oman kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen.
- Teurastamoiden ja välittäjien käyttöoikeudet myöntää Ruokavirasto.

2. Ohjelmistotoimittajien sovellukset:

- NettiKatrass (www.proagria.fi). Ohjelmistolla voidaan tehdä joitakin ilmoituksia mutta ei tunnistimien tilauksia.
- Nettifarmi (www.nettifarmi.com) vain teurastamoiden käytössä.

3. Lammas- ja vuohirekisterin asiakaspalvelu:

Asiakaspalvelu auttaa rekisterin ongelmatilanteissa. Ilmoitukset voi tehdä myös asiakaspalvelun kautta.

- puh. 0295 205 302 (aukioloaika arkisin 8.15-16.00)
- postiosoite: Lammas- ja vuohirekisteri, Ruokavirasto, Mustialankatu 3, 00790 HELSINKI
- sähköposti: lammasvuohirekisteri@ruokavirasto.fi

Eläintenpitäjien on ilmoitettava omistuksessaan tai hallinnassaan olevien eläinten tapahtumat eli poikimiset, poistot, ostot, siirrot, löytymiset ja ulkomailta tuonnit rekisteriin edellä mainittuja ilmoituskanavia käyttäen.

Mikäli ilmoituskanavana käytetään muuta kuin lammas- ja vuohirekisterin asiointisovellusta tulee ilmoitusten perillemeno varmistaa lammas- ja vuohirekisteristä.

4.2 Ilmoitukset

Eläintenpitäjien on ilmoitettava omistuksessaan tai hallinnassaan olevien eläinten tapahtumat eli poistot, ostot, siirrot, löytymiset ja ulkomailta tuonnit lammas- ja vuohirekisteriin edellä mainittuja ilmoituskanavia käyttäen seitsemän (7) vuorokauden kuluessa tapahtumasta. Poikimisilmoitukset (karitsoiden ja kilien syntymäilmoitukset) on ilmoitettava 90 päivän kuluessa syntymästä tai ennen mikäli eläin siirretään syntymäpaikastaan.

Ilmoitusajan laskenta aloitetaan tapahtumapäivää seuraavasta päivästä. Mikäli ilmoitus tehdään lomakkeella, on huomioitava, että lomakkeen on oltava asiakaspalvelussa määräajan sisällä. Saapumispäivämäärä leimataan lomakkeeseen. Lomakkeella ilmoitettaessa on syytä huomioida, että tietojen näkymiseen rekisterissä voi mennä aikaa (postin kulku ja tallennus).

Lomakkeiden liitteenä ovat täyttöohjeet ja selityksiä tarvittaville tiedoille. Käytettävissä ovat poikimisilmoitus, ostoilmoitus, siirtoilmoitus, poistoilmoitus, löytymisilmoitus ja tuonti-ilmoitus. Lisäksi on teurastamoille ja eläinvälittäjille ovat lomakkeet teurastusilmoitus ja välitysilmoitus.

Lomakkeita voi tulostaa Ruokaviraston internetsivuilta: [Ruokavirasto.fi](https://ruokavirasto.fi) > [Tietoa](#) > [Asiointi](#) > [Oppaat ja lomakkeet](#) > [Viljelijät](#) > [Eläinten pito](#) > [Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti](#).

4.2.1 Poikimisilmoitus

Karitsa tai kili rekisteröidään syntyneeksi emän poikimisilmoituksella. Tunnistimet on kiinnitettävä ja poikimisilmoitus on tehtävä viimeistään 90 päivän iässä.

Poikimisilmoituksen yhteydessä ilmoitetaan mitä vapaiden tunnusten luettelossa olevaa EU-tunnusta kullekin jälkeläiselle käytetään tai on käytetty. Jos karitsa tai kili siirretään tai poistetaan syntymäpaikastaan ennen 90 päivän ikää, on sen oltava asianmukaisesti rekisteröity ja korvamerkitty ennen lähtöä.

Jos karitsa tai kili on jo ehditty rekisteröidä tietyllä vapaalla tunnuksella ja eläin kuolee 90 päivän sisällä syntymästään, on sille tehtävä normaali poistoilmoitus poistotapoineen ja sille varatut tunnistimet on ehdottomasti hävitettävä, vaikka niitä ei olisi vielä kiinnitetty eläimen korviin.

Poikimisilmoituksessa on ilmoitettava (lukumäärinä) myös kuolleina syntyneet ja ne, jotka ovat syntyneet elävinä, mutta ovat kuolleet ennen kuin niistä on tehty syntymäilmoitusta eli emän poikimisilmoitusta.

Karitsan tai kilin syntymätapahtuman rekisteröimiseksi on eläimiä pitävän toimijan ilmoitettava seuraavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakasnumero
- pitopaikkatunnus
- EU-tunnus
- syntymäpäivä
- sukupuoli

- rotu
- käyttö
- emän EU-tunnus, alkioeläimestä ilmoitetaan sekä kantajaemän että geneettisen emän EU-tunnukset

Vapaaehtoiset tiedot:

- isän EU-tunnus tai rotu ja kantakirjanumero
- nimi
- korvanumero

4.2.2 Poistoilmoitus

Poistoilmoituslomakkeella ilmoitetaan eläimen poistamisesta eläintenpitäjältä. Eläin myydään joko eloon tai teuraaksi, eläin teurastetaan kotona, eläin kuolee tai se lopetetaan pitopaikassaan tai se on kadonnut. Myös ulkomaille viennit ilmoitetaan tällä ilmoituksella.

Eläin ilmoitetaan lopetetuksi, kun se lopetetaan tilalla eikä sen ruhoa oteta elintarvikekäyttöön. Tällöin myös hävitystapa on ilmoitettava. Eläimet, jotka häviävät esim. laitumelta petojen syömänä, ilmoitetaan poistotavalla ”kadonnut”. Kun eläin toimitetaan teuraaksi ja sen lihat palautetaan eläintenpitäjälle, on poistotapa ”myyty teuraaksi”. Kun eläin teurastetaan ”omaan käyttöön” eläintenpitäjän tai rahtiteurastajan toimesta, on poistotapa ”teurastettu tilalla”. Tilateurastuksella tarkoitetaan eläimen teurastamista pitopaikassaan. Lampaista ja vuohia saa teurastaa tuotantotilalla eläimiä pitävän toimijan omassa taloudessa tapahtuvaa elintarvikekäyttöä varten ilman, että lihalle on tehty lihantarkastusta. Kotiteurastetun eläimen lihaa ei saa toimittaa myyntiin, eikä luovuttaa oman kotitalouden ulkopuolelle.

Poistoilmoituksessa, EU-tunnuksen ja päivämäärän lisäksi, kellonaika kannattaa antaa silloin, kun eläimeen kohdistuu samalle päivälle useampi ilmoitus, jotka on järjestelmässä saatava oikeaan aikajärjestykseen. Kun eläin myydään eloon toiselle eläintenpitäjälle, on poistoilmoituksessa ilmoitettava ostajan tila- tai asiakastunnus, joka jokaisella rekisteröityneellä eläintenpitäjällä on oltava. Kun eläin myydään eloon välittäjälle, on poistoilmoituksessa ilmoitettava välittäjä-tunnus. Välittäjien ja teurastamoiden tunnuslista on Ruokaviraston [internetsivuilla Ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Eläinten merkintä ja rekisteröinti > Lampaat ja vuohet > Teurastamot ja välittäjät](https://www.ruokavirasto.fi) (lista oikealla sivupalkissa) ja sen voi myös tarkistaa lammis- ja vuohirekisterin asiakaspalvelusta.

Lampaat ja vuohet kuuluvat pääsääntöisesti raatokeräilyn piiriin. Keräilyalueesta jäävät pois ne syrjäisiksi luokitellut alueet, joissa eläintiheys on alhainen tai kulkuyhteydet erittäin vaikeat. Tähän kuuluvat Ahvenanmaa, Lappi, suuri osa Saimaan saaria sekä seuraavat kunnat: Kuusamo, Taivalkoski, Hyrynsalmi, Kuhmo, Suomussalmi, Ristijärvi, Puolanka, Pudasjärvi ja li.

Sivutuotelaki (517/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetus (1192/2011) säätelevät lampaiden ja vuohien teurassivutuotteen hävittämistä. Teurasjätteitä ei saa enää haudata keräilyalueella, vaan ne on toimitettava käsittelylaitokseen.

Myös itsestään kuolleen eläimen hävitystapa on ilmoitettava. Keräilyalueen ulkopuolella kuollut eläin voidaan haudata eläimen pitopaikkaan. Hautaamisen tulee tapahtua hautaamisesta annettujen ohjeiden mukaisesti ja eläintenpitäjän tulee pitää kirjaa hautaamisestaan eläimistä. [Lisää tietoa Ruokaviraston internetsivuilta Ruokavirasto.fi > Viljelijät > eläintenpito > kuolleet-eläimet > hautaaminen.](#) Tautitapauksissa on toimijan ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle sivutuotteiden hautaamisesta ennen hautaamista. Yli 12 kk ikäisen lampaan tai vuohen raatoa ei saa viedä haaskapaikalle, vaikka eläintenpitäjällä olisikin sellainen käytössään.

Jos eläimen kuolinsyy on epäselvä, on otettava yhteys kunnaneläinlääkäriin, joka varmistaa, ettei kuolinsyynä ole vastustettava eläintauti. Tällöin kunnaneläinlääkäri huolehtii tarvittavasta näytteenotosta ja näytteiden lähettämisestä Ruokavirastoon tutkittavaksi.

Poistoilmoituksessa ilmoitettavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- lähtöpitopaikkatunnus
- eläimen EU-tunnus
- lähtöpäivämäärä
- poistotapa
  - teuraaksi teurastamolle teuraaksi
  - myynti eloon toiselle eläimiä pitävälle toimijalle
  - teurastettu tilalla, kun eläin teurastetaan tilalla eläimiä pitävän toimijan tai rahtiteurastajan toimesta. Kotiteurastetun eläimen lihaa ei saa toimittaa myyntiin, eikä luovuttaa oman talouden ulkopuolelle
  - kuollut
  - kadonnut (esimerkiksi eläimet, jotka häviävät laitumelta petojen syömänä)
  - vienti: myynti ulkomaille
  - lopetettu: eläin lopetetaan tilalla eikä sen ruhoa käytetä elintarvikkeeksi

- hävitystapa (hautaus, poltto, haaska alle 12 kk, käsittelylaitos tai raadonkeräily) jos lammas tai vuohi on kuollut tai lopetettu
- seuraavan haltijan tunnus (tila, asiakas tai eläinvälittäjä-tunnus), jos eläin myydään eloon tai teuraaksi

4.2.3 Siirtoilmoitus

Siirtotapahtumassa eläin pysyy saman eläimiä pitävän toimijan omistuksessa tai hallinnassa, mutta pitopaikka muuttuu. Siirtona pidetään esimerkiksi eläinten viemistä maatalousnäyttelyyn tai muuhun vastaavaan tapahtumaan, toiseen pitopaikkaan tai astutustehtäviin toisen eläintenpitäjän karjaan.

Ilmoitettavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- EU-tunnus
- lähtöpitoaikaan pitopaikkatunnus
- lähtöpäivämäärä ja matkan alkamiskellonaika *
- matkan päättymispäivämäärä ja kellonaika. Päivämäärää ei tarvitse lomakkeelle merkitä, jos se on sama kuin lähtöpäivä.
- tulopitoaikaan pitopaikkatunnus

* Siirtoilmoituksen kellonajat ovat merkittäviä, jos eläimellä on samana päivänä useita saapumisia (siirtoja ja/tai ostoja) eri paikkoihin, saman tai eri omistajan hallinnassa. Kellonaikojen avulla rekisteriin saadaan eläimen sijaintipaikkojen looginen järjestys.

4.2.4 Ostoilmoitus

Ostoilmoituksessa ilmoitetaan eläimen EU-tunnus, tulopitoaika, tapahtumapäivä, myyjän tunnus ja eläimen käyttötarkoitus. Ostoeläin on oltava asianmukaisesti merkitty ja rekisteröity ennen ostotapahtumaa.

Ilmoitettavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- tulopitoaikaan pitopaikkatunnus
- ostetun eläimen EU-tunnus
- käyttö
- tulopäivämäärä
- edellisen haltijan tunnus (tila, asiakas tai eläinvälittäjä-tunnus)

4.2.5 Löytymisilmoitus

Löytymisilmoituksella palautetaan kadonneeksi ilmoitettu eläin eläimiä pitävän toimijan eläinlistalle. Löytymisilmoituksen pystyy tekemään vain lammas- ja vuohirekisterin asiakaspalvelu.

4.2.6 Tuonti-ilmoitus

Tuonti-ilmoitus tehdään, kun eläin tuodaan ulkomailta Suomeen. Norja ja Sveitsi ovat ETA-maita ja ne rinnastetaan EU:n sisäiseen kauppaan. Norjasta ja Sveitsistä tulevia eläimiä ei merkitä uudelleen, vaan ne säilyttävät omat alkuperäiset merkkinsä, samoin kuin EU:n jäsenmaista tuodut eläimet. Kts. kohta 3.4.

Lampaiden ja vuohien tuontivaatimuksista löytyy lisää tietoa Ruokaviraston internetsivuilta [Ruokavirasto.fi](https://ruokavirasto.fi) > Yritykset > Tuonti ja vienti.

4.2.7 Käyttötiedot-ilmoitus

Eläimen haltijakohtaisia tietoja pystytään muuttamaan käyttötiedot-ilmoituksella. Muokattavia tietoja ovat eläimen nimi, korvanumero ja käyttötarkoitus. Ilmoituksella pystyy muuttamaan useamman eläimen käyttötiedot yhdellä ilmoituksella. Käyttötietoilmoitusta varten ei ole lomaketta, mutta ilmoitus onnistuu myös asiakaspalveluun soittamalla.

4.2.8 Muiden toimijoiden ilmoitukset

Muita rekisteriin tehtäviä ilmoituksia ovat hävitysilmoitus, teurastusilmoitus ja välitysilmoitus. Hävityslaitos tekee hävitysilmoitukset lampaiden ja vuohien ruhoista. Teurastamot ja välittäjät tekevät teurastus- ja välitysilmoitukset teurastamistaan ja välittämistään eläimistä.

Eläimiä pitävä toimija pystyy näkemään lammas- ja vuohirekisterisovelluksen ”tapahtumat”-osion ”teurastustapahtumat”-välilehdeltä omien eläintensä osalta teurastamoiden tekemien teurastusilmoitusten oleelliset tiedot esim. ruhopainon ja teurastuspäivän.

4.2.9 Tilapäismerkin käyttöönottoilmoitus

Lammas- ja vuohirekisteriin on ilmoitettava punaisen tilapäismerkin käyttöönotosta:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- merkin saaneen eläimen EU-tunnus
- käyttöönottopäivä

- tilapäismerkin numero

Taulukko 1. Ilmoituskoodisto käytettäväksi ilmoituksiin

Sukupuoli	Rotu	Käyttö	Eläinlaji	Poistotapa	Hävitystapa
0 Uros	01 Suomenlammas/ suomenvuohi, kääpiövuohi	1 Maidontuotanto	20 Lammas	1 Myyty teuraaksi	0 Hautaus
1 Naaras	02 Kainuunharmas	3 Lihantuotanto	30 Vuohi	2 Myyty eloon	1 Poltto
	03 Texel	4 Jalostus tai siitos	31 Kääpiö- vuohi	3 Teurastettu tilalla	5 Haaska
	04 Rygja	5 Koe-eläin		4 Kuollut tilalla	3 Käsittelylaitos
	05 Oxford Down	6 Villantuotanto		5 Kadonnut	4 Raatokeräily
	06 Dorset	7 Turkistuotanto		6 Viety ulkomaille	
	07 Ahvenanmaanlammas	8 Lemmikki/ harraste		8 Lopetettu tilalla	
	08 Shropshire	9 Muu käyttö			
	09 Ruotsalainen turkislammis				
	10 Dala				
	11 Steiger				
	12 Itäfriisiläinen				
	13 Mufloni				
	14 Leicester				
	15 Merino				
	16 Suffolk				
	17 Olde English Babydoll Sheep				
	97 Tuntematon				
	98 Risteytys				
	99 Muu				

5 Pitopaikan kirjanpito

Toimijan on pidettävä ajantasaista, pitopaikkakohtaista kirjanpitoa. Velvoite on sama kuin aiempi pitopaikan eläinluettelo. Kirjanpitovelvoitteen sisältö on muuttunut hieman, mutta sen määräajat ovat samat kuin aiemminkin. Pitopaikkakohtaisen kirjanpidon ajantasaisuus tarkastetaan valvontojen yhteydessä.

Mikäli toimija ilmoittaa vastaavat tiedot rekisteriin rekisteri-ilmoituksille säädetyssä määräajassa, ei erillistä kirjanpitoa ilmoitetuista tapahtumista tarvitse pitää.

Jos pitopaikan kirjanpitoa ylläpidetään rekisterin ulkopuolisena versiona, tapahtumat on kirjattava sähköisen tai paperiseen kirjanpitoon viimeistään kolmantena (3.) päivänä tapahtumapäivästä.

Pitopaikan kirjanpidossa on eläinterveys säännösten artiklan 102 vaatimuksissa myös asioita, joita ei voida lammas- ja vuohirekisteriin tallentaa, joten niistä tulee pitää erillistä kirjanpitoa.

Lammas- ja vuohirekisterin ulkopuolista pitopaikan kirjanpitoa on säilytettävä kolmen kalenterivuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä.

Pitopaikan kirjanpidon on hyvä olla Ruokaviraston mallin mukainen. Kirjanpitoa voi pitää myös vapaamuotoisena, mutta sen tulee aina sisältää seuraavat tiedot:

- tila- tai asiakastunnus
- pitopaikkatunnus
- Elektronisen tunnisteiden tyyppi ja sijainti
- EU-tunnus
- syntymäpäivä
- syntymätila
- tulopäivä ja-tapa
- edellinen toimija tai edellinen pitopaikka
- poistopäivä ja-tapa
- seuraava toimija tai seuraava pitopaikka

5.1. Vapaiden EU-tunnusten luettelo

Tilattaessa vapaita tunnistimia, ei niiden mukana toimiteta EU-tunnuslistaa, jos sitä ei ole erikseen valittu tilaukseen tilausta tehdessä tai merkitty tilauslomakkeelle, mikäli tilauksen on tehnyt lomakkeella asiakaspalveluun. Jos eläinluettelo pidetään sähköisesti, ei ole tarpeen kirjata lampaita ja vuohia vapaiden merkkien luetteloon.

Jos eläinluetteloa ylläpidetään paperisena versiona, tapahtumat on kirjattava paperiseen eläinluetteloon viimeistään kolmantena (3.) päivänä tapahtumapäivästä.

6 Merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonta

Valvonta on pääosin paikan päällä suoritettavaa valvontaa, jossa tarkastetaan lammas- ja vuohien pitopaikan rekisteröiminen ja siihen liitetty eläintenpito, lampaiden ja/tai vuohien merkitseminen ja rekisteröinti, tapahtumien ilmoittaminen rekisteriin ja pitopaikkakohtaisesti ylläpidettävä kirjanpito.

Tunnistamisen ja rekisteröinnin lainsäädännön noudattamatta jättämisestä voi aiheutua eläintenpitäjälle hallinnollisia seuraamuksia. Valvonnassa havaitut epäkohdat edellytetään korjattaviksi lainsäädännön vaatimalle tasolle.

Lievissä tapauksissa voidaan harkita kehotuksen antamista. Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain mukaisia pakkokeinoja ovat määräys epäkohdan poistamisesta ja eläinten siirtokielto. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla ja teettämisuhalla. Havaituista laiminlyönneistä voidaan määrätä myös seuraamusmaksu. Lisäksi tunnistamaton lammas- tai vuohieläin voidaan määrätä aluehallintoviraston päätöksellä lopetettavaksi.

Siirtokielto on turvaamistoimenpide, jolla estetään sellaisen eläimen, jonka tunnistettavuudesta ja/ tai jäljitettävyydestä ei voida varmistua, pääsy elintarvikeketjuun tai aiheuttamaan riskiä eläintautien leviämisestä.

Mikäli lain eläinten tunnistamista ja rekisteröinnistä perusteella annettua määräystä todetaan rikutun tahallaan tai huolimattomuudesta, voidaan rikkomisesta tuomita sakkorangaistus.

Eläintenpitäjille, jotka ovat maataloustukien hakijoita, voi lisäksi aiheutua säännösten noudattamatta jättämisestä maataloustukiin vähennyksiä viljelijätukijärjestelmiin liittyvien täydentävien ehtojen kautta.

Maataloustukiin kohdistuvista seuraamuksista päättävät ELY-keskusten tarkastajat (eläintukijärjestelmät ja täydentävät ehdot). Eri tukijärjestelmien valvonnoista ja niihin liittyvistä seuraamuksista on kerrottu kunkin tukijärjestelmän hakuohjeissa sekä valvontaohjeissa.